

Բ Ո Վ Ա Ն Գ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ց Ի Ն

Հ Ո Վ Վ Ա Մ Ն Ե Ր ԵՎ Հ Ա Ղ Ո Ր Գ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

|                                                                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Հ. Ն. Աղառայան—Կապիբուլից մին սոցիալիզմին անցման հարցի շուրջը . . . . .                                                                | 3   |
| Ո. Պ. Աղառայան—Սուրեն Սպանդարյան . . . . .                                                                                             | 15  |
| Ո. Բ. Աղառայան—Եղիշե Չարենցի Հոկտեմբերյան պրեմիեր . . . . .                                                                            | 25  |
| Վ. Մ. Մանգուկանյան—Գեղամ Սարյանի ստեղծագործական ուղին . . . . .                                                                        | 43  |
| Ճ. Գ. Ներսիսյան—Ջեթունի 1862 թվականի ապստամբությունը . . . . .                                                                         | 59  |
| Վ. Ա. Դիլոյան—Էջեր Ռուսաստանի հալ մահառականական կապիտալի պատմությունից . . . . .                                                       | 69  |
| Գ. Ղ ժ Ր ի կ յ ա ն (Բուխարեստ)—Վարդիկները միջնադարյան սոսմանական ժողովրդական երգերում . . . . .                                        | 83  |
| Վ. Կ. Չալոյան—Հայ ազատագրական պայքարի պաշտօնաբարձությունը V—VI դարերում . . . . .                                                      | 95  |
| Գ. Ա. Հակոբյան—Ներսես Գնորհալու անտիպ հանելուկները . . . . .                                                                           | 105 |
| Հ. Ն. Յուզբաշյան (Լենինդրադ)—Երկուդարյան Աղանյի գիտական ժառանգությունը . . . . .                                                       | 115 |
| Մ. Կ. Չուլալյան—Է. Ջեղերու «Սեյահեթ-Նամե»-ն որպես XVII դարի Արևմտյան Հայաստանի սոցիալ-տնտեսական պատմության աղբյուրներից մեկը . . . . . | 129 |
| Ի. Կ. Ենիկոյունյան (Թրիխի)—Ռուս-իրանական հարաբերությունների և Ա. Ս. Երիցյանի գիտական գործունեության պատմությունից . . . . .            | 143 |

Բ Ա Ն Ա Վ Ե Ա Ե Ր ԵՎ Ք Ն Ն Ա Ր Կ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| Է. Ա. Պիվադյան—Նախամաշտոցյան հայ գրի ու գրականության հարցի շուրջը . . . . . | 153 |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|

Հ Ր Ա Պ Ա Ր Ա Կ Ո Ւ Մ Ն Ե Ր

|                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ա. Մ. Ինճիկյան—Ավետիք Խաչակյանի անտիպ նամակներից . . . . .                                                       | 171 |
| Վ. Կ. Ոսկանյան, Վ. Մ. Մաթթարյան—Նոր վավերագրեր 1720-ական թվականների հայ ազատագրական շարժման վերաբերյալ . . . . . | 193 |

Գ Ր Ա Խ Ո Ւ Ս Ի Թ Յ Ց Ի Ն

|                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ս. Մաթթարյան—Ա. Ա. Արրահամյան, Բայր ժամանակակից հայերենում . . . . .     | 217 |
| Մ. Առատրյան—Մ. Հ. Մուրադյան, Շատախի բարբառը . . . . .                    | 222 |
| Տ. Կարապետյան—Սուրեն Չարյան, Աղամյան, Արվեստը, Աղամյան, Կյանքը . . . . . | 224 |

Ի Ն Յ Ո Ր Ա Ա Յ Ի Ա

|                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------|-----|
| Հ. Մանուկյան—Նշանավոր տարեթիվ . . . . .                                 | 229 |
| Ա. Երեսունի, Կ. Տիգրանյան—Հորեյանական տարեթիվ . . . . .                 | 230 |
| Լ. Խաչերյան—Դոկտոր Չարլզ Գառնաթի հայագիտական աշխատությունները . . . . . | 233 |
| Խ. Միրիմանյան—Հայաստանի բնության պահպանության ընկերությունը . . . . .   | 237 |

Ն Ա Մ Ա Կ Ն Ե Ր, Ն Կ Ա Ս Ո Վ Ո Ւ Թ Յ Ց Ի Ն Ե Ր

|                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ա. Թոթիլյանյ (Դոնեցկ)—Նամակ խմբագրությանը . . . . .                     | 242 |
| Ա. Տեր-Ղևոնդյան—Դիտարկություններ «Ռուսիկան» բառի մասին . . . . .        | 243 |
| Ա. Աղամյան—Հայկական մի ավանդություն Պետրոս Առաքինի վերաբերյալ . . . . . | 248 |

## I P U S U

|                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Մ. Մեկոնյան—Գիտական նիստի նվիրված Ձեռքունի 1862 թվականի ապրտամբ-<br>բության 100-ամյակին . . . . .           | 251 |
| Օ. Քոփոնյան, Հ. Գրքաշարյան—Եզրագտողնեա Առփան Իրիւարյանը<br>և կոմպոզիտոր Աշոտ Պատմագրյանը Երեանում . . . . . | 252 |
| «Պատմա-քանասիրական հանդեսի» 1958—1962 թթ. համարների բովանդակութիւնը . . . . .                               | 254 |

## СОДЕРЖАНИЕ

### СТАТЬИ И СООБЩЕНИЯ

|                                                                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Դ. Ն. Ազատյան—К вопросу о переходе от капитализма к социализму . . . . .                                                                | 3   |
| Շ. Ս. Ագայան—Сурен Спандарян . . . . .                                                                                                  | 15  |
| Տ. Բ. Ագաբաբյան—Октябрьские поэмы Егише Чаренца . . . . .                                                                               | 25  |
| Յ. Մ. Մնացականյան—Творческий путь Гегамы Саряна . . . . .                                                                               | 43  |
| Մ. Դ. Ներսիսյան—Зейтунское восстание 1862 года . . . . .                                                                                | 59  |
| Յ. Ա. Դիւօյան—Страницы из истории армянского купеческого капитала в России . . . . .                                                    | 69  |
| Դ. Դժրիկյան (Бухарест)—Вардики в средневековых румынских народных песнях . . . . .                                                      | 83  |
| Յ. Կ. Շալօյան—Идеология армянской освободительной борьбы в V—VI веках . . . . .                                                         | 95  |
| Դ. Ա. Ակօփյան—Неизданные загадки Нерсеса Шнорали . . . . .                                                                              | 105 |
| Կ. Ն. Յոզբաշյան (Ленинград)—Научное наследие Николая Адонца . . . . .                                                                   | 115 |
| Մ. Կ. Յուլալյան—«Книга путешествия» Э. Челеби, как источник по социально-<br>экономической истории Западной Армении XVII века . . . . . | 129 |
| Ի. Կ. Ենիկօլօփօվ (Тбилиси)—Из истории русско-иранских отношений и<br>дипломатической деятельности А. С. Грибоедова . . . . .            | 143 |

### ДИСКУССИИ И ОБСУЖДЕНИЯ

|                                                                                         |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Յ. Ա. Սիւազյան—К вопросу об армянской письменности домаштоцовского<br>периода . . . . . | 153 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----|

### ПУБЛИКАЦИИ

|                                                                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ա. Մ. Ինձիկյան—Из неопубликованных писем Аветика Исаакяна . . . . .                                                            | 171 |
| Յ. Կ. Յօսկանյան, Յ. Մ. Մարտիրոսյան—Новые документы по истории ар-<br>мянского освободительного движения 1720-х годов . . . . . | 193 |

### РЕЦЕНЗИИ

|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| Ա. Մարկարյան—Ա. Ա. Աբրահյան, Глагол в современном армянском языке . . . . . | 217 |
| Մ. Ասատրյան—Մ. Ա. Մուրադյան, Шатахский диалект . . . . .                    | 222 |
| Դ. Կարափետյան—Րոբեն Յարյան, Ադամյան: Искусство, Адамьян: Жизнь . . . . .    | 224 |

### ИНФОРМАЦИЯ

|                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------|-----|
| Ա. Մանուկյան—Знаменательная дата . . . . .                       | 229 |
| Ա. Երեւանյան, Կ. Դիգրանյան—Юбилейные даты . . . . .              | 230 |
| Լ. Խաչերյան—Арменоведческие труды д-ра Чарльза Даусета . . . . . | 233 |
| Խ. Միրմանյան—Армянское общество по охране природы . . . . .      | 237 |

### ПИСЬМА, ЗАМЕТКИ

|                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------|-----|
| Ա. Դոտլայանց (Донецк)—Письмо в редакцию . . . . .           | 242 |
| Ա. Դեր-Դեւոնդյան—Замечания о слове «Востикан» . . . . .     | 243 |
| Ա. Ադամյան—Одно армянское предание о Петре Первом . . . . . | 248 |

## ХРОНИКА

|                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| М. Мелконян — Научное заседание, посвященное 100-летию Зентунского восстания 1862 года . . . . .      | 251 |
| О. Топузян, А. Грakashарян — Египтолог Арпак Мхитарян и композитор Ашот Патмагрян в Ереване . . . . . | 252 |
| Содержание номеров «Историко-филологического журнала» за 1958—1962 годы . . . . .                     | 254 |

## CONTENTS

### ARTICLES AND REPORTS

|                                                                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| H. N. Azatian — On the Problem of Transition from Capitalism to Socialism . . . . .                                                                          | 3   |
| Ts. P. Aghayan — Souren Spandarian . . . . .                                                                                                                 | 15  |
| S. B. Aghababian — The October Poems of Yeghishe Charents . . . . .                                                                                          | 25  |
| V. M. Mnatsakanian — Gegham Sarian's Creative Endeavours . . . . .                                                                                           | 43  |
| M. G. Nercissian — The Zeytoun Uprising of 1862 . . . . .                                                                                                    | 59  |
| V. A. Diloyan — From the History of Armenian Mercantile Capital in Russia . . . . .                                                                          | 69  |
| D. Ghzhrikian (Bucarest) — The Vardiks in Mediaeval Rumanian Popular Songs . . . . .                                                                         | 83  |
| V. K. Chaloyan — The Ideology of the Struggle for the Liberation of Armenia in the 5th—6th Centuries . . . . .                                               | 95  |
| G. A. Hakopian — The Unpublished Riddles of Nerses Shnorhali . . . . .                                                                                       | 105 |
| K. N. Yuzbashian (Leningrad) — The Scientific Legacy of Nikoghayos Adonts . . . . .                                                                          | 115 |
| M. K. Zoulalian — E. Chalebi's „Seyahet-Name“ (A Book of Travels) as a Source of the Socio-economic History of Western Armenia in the 17th Century . . . . . | 129 |
| I. K. Yenikolopov (Tbilisi) — From the History of Russo—Iranian Relations and the Diplomatic Activities of A. S. Griboyedov . . . . .                        | 143 |

### DISCUSSIONS

|                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| E. A. Pivazian — On the Problem of Armenian Written Language in the pre-Mashtots Period. . . . . | 153 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|

### PUBLICATIONS

|                                                                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| A. M. Inchikian — Some of the Unpublished Letters of Avetik Issahakian . . . . .                                          | 171 |
| V. K. Voskanian, V. M. Martirossian — New Documents Relating to the Armenian Liberation Movement of the 1720ies . . . . . | 193 |

### BOOK REVIEWS

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| A. Margarian — A. A. Abrahamian, The Verb in Modern Armenian . . . . .    | 217 |
| M. Assatryan — M. H. Mouradian, The Dialect of Shatakh . . . . .          | 222 |
| T. Karapetian — Rouben Zarian, Adamian—His Art. Adamian—His Life. . . . . | 224 |

### INFORMATION

|                                                                              |     |
|------------------------------------------------------------------------------|-----|
| H. Manoukian — A Significant Date . . . . .                                  | 229 |
| A. Yerevanli, K. Tigranian — Memorial Dates . . . . .                        | 230 |
| L. Khacherian — Dr. Charles Dawsett's Works on Armenology . . . . .          | 233 |
| Kh. Mirimanian — The Armenian Society for the Protection of Nature . . . . . | 237 |

## LETTERS, NOTES

|                                                                    |     |
|--------------------------------------------------------------------|-----|
| A. Toutlayants (Donetsk) — A Letter to the Editorial Board . . . . | 242 |
| A. Ter-Ghevondian — Remarks on the Word „Vostikan“ . . . .         | 243 |
| A. Adamian — An Armenian Legend Referring to Peter I . . . .       | 248 |

## NEWS

|                                                                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| M. Melkonian — A Scientific Session Dedicated to the 100th Anniversary<br>of the Zeytoun Uprising of 1862 . . . . . | 251 |
| O. Topuzian, H. Grkasharian — Egyptologist Arpak Mkhitarian and<br>Composer Ashot Patmagrian in Yerevan . . . . .   | 252 |
| <hr/>                                                                                                               |     |
| Contents of the 1958—1962 Issues of „Historico-Philological Journal“ .. .                                           | 254 |